

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาวะเศรษฐกิจของโลก ปัจจุบันมุ่งให้ความสำคัญต่อบทบาทการค้า การลงทุน สำหรับการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศในระบบการค้าเสรี และจากรายละเอียดแนวโน้มตารางข้อมูลรายการสินค้าส่งออกสำคัญ 20 รายการแรกของไทย ปี เดือน มกราคม พ.ศ.2536 ถึง เดือน เมษายน พ.ศ. 2548 ผู้ศึกษาได้ให้ความสำคัญกับรายการสินค้าส่งออกอันดับที่ 2 เนื่องจากพบว่า เป็นสินค้าที่มีการส่งออกและนำเข้าสินค้าโดยผ่านท่าเรือ Ro/ Ro เป็นหลัก และถือได้ว่าอัตราการขยายตัว และตามสัดส่วนร้อยละ มีสถิติแนวโน้มที่สูงขึ้น ดังนั้นในอนาคตอันใกล้ท่าเทียบเรือที่ประกอบกิจการด้าน Roll-on/ Roll-off จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างองค์กรและลูกค้าที่กำลังจะเพิ่มขึ้น

งานวิทยานิพนธ์นี้ผู้ศึกษาจึงมีความต้องการที่จะเรียนรู้ขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อสามารถบ่งชี้ถึงปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของฝ่ายปฏิบัติการ และสามารถหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งออกรถยนต์ ผ่านท่าเทียบเรือ Ro/ Ro ให้มีความสอดคล้องกับแนวโน้มการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมรถยนต์ไทยของประเทศต่อไปในอนาคต

ตารางที่ 1-1 อัตราการขยายตัวรายการสินค้าส่งออกสำคัญ 20 รายการประเทศไทย (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2548)

| ลำดับ       | รายการ                                  | 2544  | 2544 | 2544 | 2544 | 2544  |
|-------------|-----------------------------------------|-------|------|------|------|-------|
| (ม.ค -เม.ย) |                                         |       |      |      |      |       |
| 1           | เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ | 1.1   | -9.3 | 6.5  | 9.9  | 20.9  |
| 2           | รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ             | 21.9  | 6.5  | 31.6 | 38.5 | 34.2  |
| 3           | แผงวงจรไฟฟ้า                            | -13.6 | -8.4 | 35.0 | 4.1  | -10.6 |

จากตารางที่ 1-1 อัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละของรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ จากปี พ.ศ. 2544 - 2548 เมื่อเปรียบเทียบกับรายการอื่น ๆ แล้ว เป็นอันดับที่ 2 ถือได้ว่ามีเปอร์เซ็นต์

อัตราการแข่งขันที่สูงขึ้น ซึ่ง ณ ปัจจุบันตลาดอุตสาหกรรมรถยนต์ของโลกมีอัตราความต้องการในปริมาณที่เพิ่มขึ้น จะเห็นได้จากยอดการส่งออกและนำเข้ารถยนต์ แสดงดัง ตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1-2 สัดส่วนรายการสินค้าส่งออกสำคัญ 20 รายการประเทศไทย (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2548)

| ลำดับ               | รายการ                                       | 2544  | 2545  | 2546  | 2547  | 2548  |
|---------------------|----------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|
| (ม.ค.-เม.ย.)        |                                              |       |       |       |       |       |
| 1                   | เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ      | 12.2  | 10.9  | 10.2  | 9.5   | 10.4  |
| 2                   | รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ                  | 4.1   | 4.3   | 5.0   | 5.8   | 6.4   |
| 3                   | แผงวงจรไฟฟ้า                                 | 5.4   | 4.9   | 5.8   | 5.1   | 4.6   |
| 4                   | เม็ดพลาสติก                                  | 2.5   | 2.6   | 2.7   | 3.2   | 4.0   |
| 5                   | ยางพารา                                      | 2.0   | 2.6   | 3.5   | 3.5   | 3.3   |
| 6                   | เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ         | 2.6   | 3.1   | 3.1   | 3.3   | 3.0   |
| 7                   | เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์                  | 1.7   | 1.8   | 2.1   | 2.6   | 3.0   |
| 8                   | อัญมณีและเครื่องประดับ                       | 2.8   | 3.2   | 3.1   | 2.7   | 2.9   |
| 9                   | เสื้อผ้าสำเร็จรูป                            | 4.5   | 4.0   | 3.5   | 3.2   | 2.7   |
| 10                  | เคมีภัณฑ์                                    | 1.6   | 1.7   | 2.0   | 2.1   | 2.6   |
| 11                  | เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ                | 1.8   | 1.6   | 1.8   | 2.0   | 2.5   |
| 12                  | ข้าว                                         | 2.4   | 2.4   | 2.3   | 2.8   | 2.3   |
| 13                  | ผลิตภัณฑ์ยาง                                 | 1.7   | 1.8   | 1.9   | 2.0   | 2.1   |
| 14                  | เครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบอื่น ๆ           | 1.3   | 1.4   | 1.3   | 2.1   | 2.1   |
| 15                  | อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป                    | 3.1   | 3.0   | 2.7   | 2.3   | 2.0   |
| 16                  | เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล   | 1.3   | 1.4   | 1.6   | 1.7   | 1.8   |
| 17                  | ผลิตภัณฑ์พลาสติก                             | 1.3   | 1.4   | 1.5   | 1.5   | 1.6   |
| 18                  | วงจรพิมพ์                                    | 1.1   | 0.9   | 0.9   | 1.5   | 1.5   |
| 19                  | น้ำมันสำเร็จรูป                              | 1.8   | 1.5   | 1.3   | 1.8   | 1.5   |
| 20                  | เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ | 0.4   | 0.5   | 0.7   | 1.3   | 1.4   |
| รวมส่งออก 20 รายการ |                                              | 55.5  | 54.9  | 56.9  | 60.1  | 61.6  |
| อื่น ๆ              |                                              | 44.5  | 45.1  | 43.1  | 39.9  | 38.4  |
| รวมส่งออกทั้งสิ้น   |                                              | 100.0 | 100.0 | 100.0 | 100.0 | 100.0 |

ข้อมูลสถิติท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงท่าเรือ Ro/ Ro เพื่อเตรียมการส่งออกและนำเข้าสินค้า ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบันแนวโน้มสำหรับยอดการส่งออกมีปริมาณที่สูงขึ้น ดังตารางที่ 1-3 ดังนี้

ตารางที่ 1-3 สถิติตัวเลขการส่งออกของค่ายรถยนต์ต่าง ๆ ผ่านการทำเรือแหลมฉบัง  
ช่วง พ.ศ. 2541- 2550 (กองสถิติ, 2548)

| ปี พ.ศ. | TOYOTA  | AAT    | GM     | HONDA  | ISUZU  | MMTH    | NISSAN | HINO | OTHERS | TOTAL   |
|---------|---------|--------|--------|--------|--------|---------|--------|------|--------|---------|
| 2541    | 532     | 1,269  | -      | 2,665  | 29     | 53,301  | 7      | 18   | 495    | 58,316  |
| 2542    | 10,517  | 42,334 | -      | 6,512  | 613    | 60,891  | 1,952  | 422  | 683    | 123,924 |
| 2543    | 12,955  | 49,663 | 6,172  | 6,139  | 5,674  | 63,450  | 4,753  | 346  | 1,310  | 150,462 |
| 2544    | 10,349  | 41,524 | 47,525 | 6,844  | 3,684  | 60,063  | 1,311  | 246  | 679    | 172,225 |
| 2545    | 10,492  | 48,716 | 33,186 | 10,737 | 2,172  | 75,458  | 552    | 168  | 902    | 182,383 |
| 2546    | 26,258  | 52,958 | 18,673 | 37,740 | 31,284 | 67,183  | 246    | -    | 993    | 235,335 |
| 2547    | 51,338  | 72,366 | 30,664 | 44,608 | 40,515 | 88,435  | 605    | 7    | 2,245  | 350,783 |
| 2548    | 153,800 | 75,000 | 46,000 | 45,000 | 39,000 | 80,900  | 1,000  | -    | 2,200  | 442,900 |
| 2549    | 208,900 | 75,000 | 46,000 | 46,000 | 45,000 | 88,400  | 20,000 | -    | 2,200  | 531,500 |
| 2550    | 215,200 | 75,000 | 46,000 | 48,000 | 45,000 | 105,500 | 70,000 | -    | 2,200  | 606,900 |

หมายเหตุ 1. ตัวเลขยอดการส่งออกรถยนต์ของบริษัท GM รวมกับ SUBARU

2. ข้อมูลการส่งออก พ.ศ.2541-2547 เป็นข้อมูลการส่งออกที่ผ่านมาจริง

3. ข้อมูลการส่งออก พ.ศ.2548 –2550 เป็นข้อมูลที่ประมาณการ

จากตารางที่ 1-3 พบว่าจำนวนการส่งออกรถยนต์มีปริมาณสูงขึ้น และบริษัทเอกชนที่รับสัมปทานจากการท่าเรือแหลมฉบังเพื่อเป็นท่าเทียบเรือ Ro/ Ro สามารถรองรับรถยนต์ส่งออกและเรือสินค้าทั่วไปมีสมรรถวิสัย ในการรับเรือสินค้าทั่วไป มีเพียง 2 ท่า คือ ท่าเทียบเรือ A1 และ A5 เท่านั้นตารางที่ 1-3 ในช่วงปี พ.ศ.2547 การท่าเรือแหลมฉบัง ข้อมูลมียอดการส่งออกรถยนต์จำนวน 350,783 คัน ซึ่งจากสถิติแล้วการสำรวจในปี พ.ศ. 2547 ท่าเทียบเรือ A1 มีการส่งออกและนำเข้าเพียง 39,668 คัน และท่าเทียบเรือ A5 มีจำนวนการส่งออกและนำเข้า 311,115 คัน (ข้อมูลภาคผนวก ก) นั้นหมายความว่าลูกค้าเลือกใช้บริการท่าเทียบเรือ A5 มากกว่าท่าเทียบเรือ A1 ในเชิงปริมาณ (Throughput) 271,447 คัน สำหรับปี พ.ศ. 2547 หรือคิดเป็นอัตราส่วน 7.84 เท่า ดังนั้น

ปริมาณ (Throughput) 271,447 คัน สำหรับปี พ.ศ. 2547 หรือคิดเป็นอัตราส่วน 7.84 เท่า ดังนั้นในด้านการแข่งขัน ท่าเทียบเรือ A1 จึงมีความต้องการรู้ศักยภาพการปฏิบัติงานของตนเองและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน พร้อมสร้างมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติการส่งออกรถยนต์ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการส่งออกรถยนต์ผ่านท่าเทียบเรือ Ro/ Ro และองค์กรต่อไปในอนาคต

### วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติการส่งออกรถยนต์
2. เพื่อหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งออกรถยนต์ผ่านท่าเทียบเรือ Ro/ Ro (กรณีศึกษาท่าเทียบเรือ A1)

### ขอบเขตงานวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะท่าเรือ Ro/ Ro ท่าเทียบเรือ A1 เท่านั้น
2. ศึกษาเฉพาะการปฏิบัติงานสำหรับขั้นตอนการส่งออกรถยนต์เท่านั้น

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. ทราบโครงสร้างท่าเทียบเรือ Ro/ Ro และวิธีการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการด้านการส่งออกรถยนต์
2. ทราบกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ท่าเรือ Ro/ Ro
3. หาแนวทางสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งออกรถยนต์ผ่านท่าเทียบเรือ Ro/ Ro
4. เพื่อการเตรียมความพร้อมต่อการส่งออกรถยนต์ในอนาคต